

maken voor eene kiezing die voor of tegen eenen kandidaat de vier kanten van eene gazet zwart maken met kiezel kazel en ajunery, te kwak om tegen eenen hinnenpolder te plakken. Ik ben daer van af, weet je niet; ik betrouw my op dien goeden ouden God die my zoo lang op myn stekken gehouden heeft, ik trek te velde voor de goede zaak en valt het goed uit of valt het slecht uit, *pas de chagrinations pour ça*. Het politiek van de geheele wereld zal my niet beletten van gerust te slapen en op myne uren myne tongersche snel te ledigen.

Ik heb een van deze dagen per rakro, gelyk men op den billard zegt, het Handelsblad van Antwerpen gelezen. Een van de opstellers van dat blad was in Tongeren geweest, en hy deelde aan het antwerpsch blad zyne impressies de voyage mede. Wat my daerin het meeste beaagde heeft, dat zyn de volgende zinsneden.

« Het stadhuis is niets beluidend; eene fontein op de merkt, tydens het eerste keizerryk, draegt, zoo als natuerlyk, eene fransche ellenlange inscriptie, zoo als men te destyds maakte, om den franschen ambtenaar op te hemelen, en zynen naam by het dankbaer nageslacht bekend te maken. Het is byna zoo schoon, als de *ce pont est fait ici*, van Dinant. Het Begynkerkje, dat niets byzonder oplevert, is echter ryk aan schoone gebeeldhouwde zerksteenen, die het der moeite weerd zyn zoo uit te breken en te bewaren.

« *Summa summarum*, de stad verdient gezien te worden; op de vesting is eene zeer schoone kastanjendreef, van waer men het aangenaamste uitzicht heeft; eene rechte wandelplaats voor dichters, voor schilders en verliefden; op twintig minuten afstand in eene der liefste plaetsen, die ik gezien heb, is eene fontein, gezegd *la fontaine de Plin*, die eene helder en frisch water geeft, waer de stedelingen gaan drinken. Men beweert dat het geneskracht heeft; dat laet ik aen wyzeren over, doch ik vind er weinig yzer noch zwavel in.

« De straten zyn eng, slecht gekasseid, de plaetsen onregelmatig en zoodanig hoekig en verdraeid, dat men om eene geschikte plaats voor het standbeeld van Ambiorix te vinden, een 20tal huizen, die de marktplaets belemmeren, zou moeten afslaan, en de stad heeft geen geld. Men spreekt van 250,000 francs en wellicht nog meer, om zich dien luxe te getroosten. Des avonds brandt er geen een enkel lichtje, zoo dat de vreemdeling gemaklyk hals en beenen kan breken, vooral, daer de straat hobbelig is en men op vyf stappen ver geen mensch zien kan, juist omdat de straten vry algemeen eng zyn en in kronkelingen uitloopen.

« Tongeren is eene vlaemsche stad, waer men van onze beweging niets kent; men spreekt er fransch en niets dan fransch, en een bewys, dat dit niet van heden of gisteren dagteekent, vind ik daer in, dat bejaerde menschen in het fransch cyferen, en dus eene fransche opvoeding hebben ontvangen.

« De menigte houdt zich weinig of niets met litteratuur, met kunst bezig. Rookken, drinken, van onverschillige zaken spreken, dat is hunne bezigheid.

« Behalve degenen, die de moden der groote steden volgen, draegt de Tongenaer den blauwen kiel zeer kort. Het kleedsel der vrouwen is intergeedel vry algemeen moedich en zelfs coquette; en ik heb zelden in eene kleine stad, zoo veel pracht, zoo veel *chic* aengetroffen. In Tongeren worden meer ronde vooel-hoeden gedragen, dan betrekkellyk in Brussel, en de crinolienen zyn er van de grootste ruimte; maar dat alles spreekt fransch

en slechts met de gemeene klas spreekt men Tongersch — een onverstaenbar vlaemsch dialect.

« Een paar maanden geleden, was ik te Maeseyck, en ik werd daer, tot myn genoegen gewaer, dat de volkspraak verbeterd dat oude menschen slecht, jongere braek, en de jongste byna zuiver spreken. Ik dacht, dank aen de school, zal wel onze tael grootendeels van onzen *pois* worden gezuiverd. Welnu, in Tongeren is dat nog het geval niet, en ondanks er aen scholen geen gebrek is, blyft het tongersche eene wezenlyke brabbel-tael. Waerom? omdat er algemeen het vlaemsch wordt veronachtzaemt, en door de behoefte aen handel met het naburige Luik, het fransch overal domineert. Dat zoeken onze staetsmannen, en als zy daer in gelukken zullen zy zich van blydschap de handen vryven, maer, *riya bien qui riva le dernier*.

« De Antwerpenaren die dat lezen, moeten toch eene heel aardige gedachte van Tongeren krygen. Men moet niets minder als twintig huizen afbreken om Ambiorix op te zetten; de stad moet 250,000 francen uitbetalen om Ambiorix op de markt te zien verheffen! En daerby het fransch en het vlaemsch, en de verdraaide straten zonder licht en rooken en drinken, dat is zeker wonder kurieus maer dat is nog allemaal niets tegen de toilette der Tongersche heeren en dames. De Tongenaer draegt den blauwen kiel, heel kort, de tongersche vrouwtjes dragen ronde hoeden en crinolienen van de grootste ruimte met eene *chic* die van de correspondent noch nergens gevonden heeft. Een tongersche paar dat zoo arm aen arm wandelen gaet moet een zekzeggend effect doen.

« *Een oude Tongenaer*.

De prysuitdeeling aen de leerlingen van het kollegie en de middelbare school zal plaets hebben in den Cosino, toekomenden donderdag 13 augustus, om 3 uren 's namiddags, en die der voorbereidende sectie 's anderendaags, 14 augustus, in hetzelfde lokaal en op hetzelfde uur.

Door koninglyk besluit van den 1sten augustus wordt het bureel der directe belastingen en accynsen van Veldwezelt naar Mopertingen overgebracht.

« *Een oude Tongenaer*.

Het totaal der ontvangsten beliep dus tot fr. 2,604,505 07. In vergelyking met het 1862 is er eene vermeerdering van ontvangst van fr. 40,996.

Voor de vyf eerste maanden van 1863 bedragen de ontvangsten fr. 1,843,515 48 of fr. 501,283 20 meer dan voor de vyf eerste maanden van 1862.

« *Politieke verrekkyker*.

Het officieële russische dagblad, de *Invalido russo*, zegt in een artikel dat « de Polakken niets zullen verkrygen, zoo lang de vreemde mogendheden zich het regt zullen aanmatigen zich met de zaken van Rusland te bemoeien. Elke Rus heeft van verontwaardiging en van gromschap op het enkel gelacht van eene vreemde tusschenkomst, welke onzenationale waardigheid diep beledigt en kwetst. Om die aanmatigen te verstoelen zal ons gouvernement voor geene opoffering terug wyken en zal door geen hinderpaal weêrhouden worden. » — Die tael moet zekerlyk wel niet letterlyk opgenomen worden, maer men ziet er toch in welke de gemoedspegestellen in Rusland is, en daervan moet men rekening houden.

« *De Gazette van Breslau* en de *Gazette van Pruisen* melden volgens hunne poolische briefwisselingen, dat de opstand met kracht het hoofd biedt aen de russische troepen, en dat de nadering van den winter de vyandelykheden niet zal doen opschorsen.

« *Uit Polen* hebben wy eene nieuwe proklamatie van het nationale gouvernement ontvangen, waerin gezegd wordt « dat Polen doof zal blijven voor al wie aen hetzelfde de wapens wil doen neêrleggen voor dat zyn doeleinde voltrokken is, namelyk de herstelling van Polen in de grenspalen van 1772. »

« *De proklamatie* berestigt dat de Polakken over onuitputbare hulpmiddelen beschikken en dit doel te bereiken. Het vraagstuk blyft dus duidelyk gesteld tusschen Polen en Rusland, en men kan het in die krachtige woorden uitdrukken: *alles of niets... de dood of de onafhankelykheid!*

« *Rusland schynt* het gekende spreekwoord: *als gy den vrede wilt, bereid u dan tot den oorlog*, in praktijk te stellen. Wy vernemen door een dagblad van Riga dat er aenzienlyke hoeveelheden levensmiddelen en krygsvorraed in Finland aengevoerd worden. Te Tavasthus heeft men 150,000 en te Helsingfors 70,000 zakken meel ontvangen.

« *De levensmiddelen* welke naer die provincie gezonden zyn, zyn voldoende om een leger van 150,000 man gedurende een jaar te voeden. De versterkingwerken van Sweahorg en Helsingfors worden vlytig voorgerikt.

« *Men heeft* te Liverpool tydingen uit New-York van den 25 july. Die stad was nog niet gansch hersteld van de droeve wanorders waerby zy het tooneel was geweest. De loting ontmoette in Maryland, even al in den Staen New-York, ernstige hinderpalen. De party der afschaffing der slaverny sprak van de Engelschen uit Canada en de Franschen uit Mexico te jagen. Generaal Meade vervolgt nog immer generaal Lee welke Richmond zocht te bereiken met den ontzagglyken buit dien hy in Pensylvanje en in Maryland gemaakt heeft. De stad Charleston hield het den 19 july nog vol.

« *daerby een zoen*. Zie zoo! zeide hy by zich zelven, de fondsen slaen goet.

« *De volgende week* ging hy haer briefje verwisselen, dat, zoo als de meeste in de eerste klasse, er was ingebleven.

« *De welwillendheid* van onze loterykoopman om haer andermaal een briefje af te staen zonder van geld te spreken, zyn innemend voorkomen en zyne vleijeryen bevielen haer, en... zy beminden elkander.

« *Tot vryen had* zy overdag geen tyd, en ook geene gelegenheid, maer des nachts mocht hy wel een uertje by haer komen, zy zou dan de handen opluizen en hem met een roeiboote, dat achter het kasteel lag, overhale, en zoodra hy binnen was, de handen weêr loslaten om alzo alre ontdekking voor te komen.

« *Dit ging naer wensch*; deze nachtelijke bezoeken werden geduriger, en beide gelieven begonnen reeds over een huwelyk te spreken. Zy vooral kwam nog al eens op dit onderwerp terug, zy had reeds zoo lang in slaverny geleefd en deze mevrouw was voor haer zoo lastig. Zy kreeg niet genoeg te eten, eene kleine buer had, nooit geduen werk en geen uitgaensdag; dat was niet om vol te houden.

« *De betuiging* van haren minnaer, dat hy by niets vryger wenschte dan zich met haer vereenigd te zien, ging echter gepaerd met de ongelukke magtspreuk, dat eene luttelke beurs een berooid hoofd maekt, dat dan eerst een huwelyk regt gelukkig kan zyn, als geene aerdsche zorgen de eehelingen knellen; — hy had in de laatste tyd veel verloren, zyne speculatiën waren hem tegengeslagen, doch hy hoopte op beter, en dan, was zy voor eeuwig de zyne.

« *Intusschen* spande onze vriend alle krachten in om haer tegen hare huisgenooten op te ruizen, en daerdoor tweespalt te bewerken. Hy slaegde hierin volkomen; reeds den volgende dag maekte Tryntje het zoo bont, dat haer hare dienst werd opgezegd.

« *Aha, dacht* hy, de beluete tot alle toegangen is gevonden, — hy verkocht haer een loterybriefje op crediet en belang

Het totaal der ontvangsten beliep dus tot fr. 2,604,505 07. In vergelyking met het 1862 is er eene vermeerdering van ontvangst van fr. 40,996.

Voor de vyf eerste maanden van 1863 bedragen de ontvangsten fr. 1,843,515 48 of fr. 501,283 20 meer dan voor de vyf eerste maanden van 1862.

« *Politieke verrekkyker*.

Het officieële russische dagblad, de *Invalido russo*, zegt in een artikel dat « de Polakken niets zullen verkrygen, zoo lang de vreemde mogendheden zich het regt zullen aanmatigen zich met de zaken van Rusland te bemoeien. Elke Rus heeft van verontwaardiging en van gromschap op het enkel gelacht van eene vreemde tusschenkomst, welke onzenationale waardigheid diep beledigt en kwetst. Om die aanmatigen te verstoelen zal ons gouvernement voor geene opoffering terug wyken en zal door geen hinderpaal weêrhouden worden. » — Die tael moet zekerlyk wel niet letterlyk opgenomen worden, maer men ziet er toch in welke de gemoedspegestellen in Rusland is, en daervan moet men rekening houden.

« *De Gazette van Breslau* en de *Gazette van Pruisen* melden volgens hunne poolische briefwisselingen, dat de opstand met kracht het hoofd biedt aen de russische troepen, en dat de nadering van den winter de vyandelykheden niet zal doen opschorsen.

« *Uit Polen* hebben wy eene nieuwe proklamatie van het nationale gouvernement ontvangen, waerin gezegd wordt « dat Polen doof zal blijven voor al wie aen hetzelfde de wapens wil doen neêrleggen voor dat zyn doeleinde voltrokken is, namelyk de herstelling van Polen in de grenspalen van 1772. »

« *De proklamatie* berestigt dat de Polakken over onuitputbare hulpmiddelen beschikken en dit doel te bereiken. Het vraagstuk blyft dus duidelyk gesteld tusschen Polen en Rusland, en men kan het in die krachtige woorden uitdrukken: *alles of niets... de dood of de onafhankelykheid!*

« *Rusland schynt* het gekende spreekwoord: *als gy den vrede wilt, bereid u dan tot den oorlog*, in praktijk te stellen. Wy vernemen door een dagblad van Riga dat er aenzienlyke hoeveelheden levensmiddelen en krygsvorraed in Finland aengevoerd worden. Te Tavasthus heeft men 150,000 en te Helsingfors 70,000 zakken meel ontvangen.

« *De levensmiddelen* welke naer die provincie gezonden zyn, zyn voldoende om een leger van 150,000 man gedurende een jaar te voeden. De versterkingwerken van Sweahorg en Helsingfors worden vlytig voorgerikt.

« *Men heeft* te Liverpool tydingen uit New-York van den 25 july. Die stad was nog niet gansch hersteld van de droeve wanorders waerby zy het tooneel was geweest. De loting ontmoette in Maryland, even al in den Staen New-York, ernstige hinderpalen. De party der afschaffing der slaverny sprak van de Engelschen uit Canada en de Franschen uit Mexico te jagen. Generaal Meade vervolgt nog immer generaal Lee welke Richmond zocht te bereiken met den ontzagglyken buit dien hy in Pensylvanje en in Maryland gemaakt heeft. De stad Charleston hield het den 19 july nog vol.

« *daerby een zoen*. Zie zoo! zeide hy by zich zelven, de fondsen slaen goet.

« *De volgende week* ging hy haer briefje verwisselen, dat, zoo als de meeste in de eerste klasse, er was ingebleven.

« *De welwillendheid* van onze loterykoopman om haer andermaal een briefje af te staen zonder van geld te spreken, zyn innemend voorkomen en zyne vleijeryen bevielen haer, en... zy beminden elkander.

« *Tot vryen had* zy overdag geen tyd, en ook geene gelegenheid, maer des nachts mocht hy wel een uertje by haer komen, zy zou dan de handen opluizen en hem met een roeiboote, dat achter het kasteel lag, overhale, en zoodra hy binnen was, de handen weêr loslaten om alzo alre ontdekking voor te komen.

« *Dit ging naer wensch*; deze nachtelijke bezoeken werden geduriger, en beide gelieven begonnen reeds over een huwelyk te spreken. Zy vooral kwam nog al eens op dit onderwerp terug, zy had reeds zoo lang in slaverny geleefd en deze mevrouw was voor haer zoo lastig. Zy kreeg niet genoeg te eten, eene kleine buer had, nooit geduen werk en geen uitgaensdag; dat was niet om vol te houden.

« *De betuiging* van haren minnaer, dat hy by niets vryger wenschte dan zich met haer vereenigd te zien, ging echter gepaerd met de ongelukke magtspreuk, dat eene luttelke beurs een berooid hoofd maekt, dat dan eerst een huwelyk regt gelukkig kan zyn, als geene aerdsche zorgen de eehelingen knellen; — hy had in de laatste tyd veel verloren, zyne speculatiën waren hem tegengeslagen, doch hy hoopte op beter, en dan, was zy voor eeuwig de zyne.

« *Intusschen* spande onze vriend alle krachten in om haer tegen hare huisgenooten op te ruizen, en daerdoor tweespalt te bewerken. Hy slaegde hierin volkomen; reeds den volgende dag maekte Tryntje het zoo bont, dat haer hare dienst werd opgezegd.

« *Aha, dacht* hy, de beluete tot alle toegangen is gevonden, — hy verkocht haer een loterybriefje op crediet en belang

BURGERLYKEN STAND DER STAD TONGEREN, van den 31 july tot den 7 augustus 1863.

« *Handelsberigten*.

« *Tongeren*, den 6 augustus.

« *Hassel*, den 7 augustus.

« *Sint-Truiden*, den 8 augustus.

« *Leuven*, den 7 augustus.

« *Antwerpen*, den 7 augustus.

« *TE HUREN*.

« *OM SEFFENS ER VAN IN BEZIT TE TREDEN*.

« *Uit ter hand te verkoopen*.

« *Te huren terstond*.

« *NIEUW FABRIEK*.

« *MAISON EN GROS ET DÉTAIL*.

« *DEPOT DE MUSIQUE*.

« *MUSIQUE DE PIANO*.

« *J. ASCHER*, Le chant des Navaies paraphrase sur une mélodie de l'opéra Lurline.

« *BADARZEVSKA*, La foi.

« *BERNHOF*, Alice, romance par Ascher.

« *FAVARGER*, Ondine, bluette.

« *GAUTTE*, Berceuse, rêverie.

« *GERVILLE*, Les portes de Cimara, fantaisie.

« *GODEFRID*, Deuxième tyrolienne.

« *HESS*, Réverie sur le cor des Alpes.

« *JUNGMANN*, Le mal du pays, mélodie.

« *LEFEBURE-WELY*, Les échos de la Loire, études de salon.

« *MAISON EN GROS ET DÉTAIL*.

« *AVIS IMPORTANT*.

« *METAEL PODEER DE BRILLANTINE*.

« *EENIGE DEPOT VAN DE MYN*.

« *DE EENIGEN DIE GEEN GEHEIM MIDDEL ZYN*.

« *PILULES VÉGÉTALES*.

« *LEKKERE PLANTACHTIGE PILLEN VAN CAUVIN*.

« *PRYS*.

« *J.P. CAUVIN*.

« *DOCTOR GUILLÉ*, GEREED GEMAAKT DOOR PAUL GAGE, APOTHEKER.

« *VINS DE FRANCE*.

« *LIQUEURS* à 80 centimes et plus.

« *FKSTEROOGEN*.

« *DE PLAESTERS* der gebroeders LENTNER van den Tyrol.